

Victor Popa

REFORMA CONSTITUȚIONALĂ: IMPERATIV AL TIMPULUI

Policy Brief

Institutul pentru
Dezvoltare și Inițiative
Sociale (IDIS) „Viitorul”

2009

www.viitorul.org

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”

POLICY BRIEF

REFORMA CONSTITUȚIONALĂ: IMPERATIV AL TIMPULUI

Victor Popa

*Doctor habilitat în drept constituțional
Expert al Comisiei Instituționale a Consiliului European
Profesor Universitar ULIM, Expert IDIS „Viitorul”*

Opiniile exprimate aparțin autorului. Nici Administrația IDIS „Viitorul”, și nici Consiliul Administrativ al Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” nu poartă răspundere pentru estimările și opiniile prezentate în cadrul acestei publicații.

Pentru mai multe informații asupra acestei publicații ori asupra abonamentului de recepționare a publicațiilor editate de către IDIS, vă rugăm să contactați direct Serviciul de Presă și Comunicare Publică al IDIS „Viitorul”. Persoana de contact: Laura Bohanțov - laura.bohantov@viitorul.org. Adresa de contact:

Chișinău, Iacob Hîncu 10/1, 2004, Republica Moldova

Telefon: (373-22) 21 09 32

Fax: (373-22) 24 57 14

www.viitorul.org

Orice utilizare a unor extrase ori opinii ale autorului acestui Studiu trebuie să conțină o referință la IDIS „Viitorul”.

CUPRINS

NECESITATEA REFORMEI CONSTITUȚIONALE.....	6
MODALITĂȚILE REFORMEI CONSTITUȚIONALE.....	11

NECESITATEA REFORMEI CONSTITUȚIONALE

Este bine știut că normele de drept, reglementând relații sociale, au ca scop realizarea unor scopuri (finalități) clare, așteptate de membrii societății, cum ar fi organizarea și perfecționarea vieții sociale, includerea în ea a unor noi elemente care ar stimula dezvoltarea socio-economică, politică și juridică a societății. În cazul în care o normă de drept, fie ea chiar și constituțională, frânează libera dezvoltare a societății, această normă trebuie înlocuită sau chiar abrogată, deoarece ar fi ridicol să se tolereze situația în care o normă de drept ar crea instabilitate politică, ar aduce atingere dezvoltării personalității umane, apărării drepturilor omului.

Este la fel bine știut că Constituția statului este numită și legea fundamentală, legea legilor, legea de bază, care reprezintă temelia de referință pentru toate aspectele vieții sociale, economice, politice și juridice ale poporului, în conformitate cu valorile fundamentale pe care statul le promovează și le apără. În acest sens, Constituția este văzută ca un sistem încheiat de norme juridice, investite cu forță juridică supremă față de alte acte normative.

Definitorie pentru orice Constituție este anume forța sa juridică supremă, ceea ce impune regula conformității întregului drept tuturor acțiunilor autorităților, care sunt antrenate în exercitarea suveranității naționale cu dispozițiile corespunzătoare obligatorii. Prin esența sa intrinsecă, Constituția se bucură de unanimitate și prestigiu, aceste calități provenind nu doar din simpla denumire pe care o poartă „Constituție”, ci și din faptul că acest act suprem în stat repre-

zintă sau trebuie să reprezinte cea mai importantă manifestare de voință a întregului popor, care este deținătorul (suveranității) puterii politice în urma autodeterminării politice în stat.

În teoria dreptului constituțional, aceasta este o axiomă care nu necesită demonstrație ... dar nu și în Republica Moldova. Chiar de la bun început, adică pornind de la autodeterminarea noastră în stat, față de Constituție s-a promovat o atitudine ca față de un document necesar pentru stat, dar nu ca o manifestare generală de voință a poporului, manifestare care trebuie garantată și protejată cu sfințenie.

Adoptarea Constituției este un mare eveniment politic, social și juridic în viața unui stat, deoarece în ea sunt consacrate principiile fundamentale ale întregii vieți a societății, în conformitate cu valorile fundamentale pe care statul le promovează și apără. Investirea Constituției cu forță juridică supremă, ce o deosebește de o lege obișnuită, constă exact în faptul că este (sau trebuie să fie) adoptată de o putere constituantă, cu investire directă de la popor, deținătorul puterii.

În acest sens, trebuie să înțelegem că a adopta o Constituție nu poate orișicine. În acest scop trebuie constituită o putere constituantă, care poate fi de două categorii: *originară* și *instituită*.

Constituția RSSM din 15 aprilie 1978 în art.71 prevedea dreptul Sovietului Suprem de a adopta o Constituție și a le modifica. Deci, era vorba de o putere constituantă instituită. Însă, puterea constituantă, fie ea de ori și ce categorie, trebuie

să primească această autorizare direct de la popor, care este suveranul și titularul puterii.

Constituția RSSM din 1978, formal a fost discutată în colectivele de muncă, organizațiile de partid, dar nu a fost ratificată prin referendum. Deci, dreptul Sovietului Suprem de a adopta o Constituție nu izvora de la popor, el a fost însușit de Sovietul Suprem, fiind de fapt o opțiune a Comitetului Central al Partidului Comunist care, înainte de adoptarea Constituției de către Sovietul Suprem, a aprobat textul Constituției la una din ședințele sale.

Deoarece Constituția RSSM din 1978 nu avea continuitate asupra noului stat suveran și independent apărut pe harta lumii în rezultatul autodeterminării la 27.08.1991, nici Parlamentul din 1994 nu-și putea asuma rolul de putere constituantă acordat de vechiul regim sovietic, care promova absolut alte valori ideologice, sfidând flagrant drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor.

În situația creată, Parlamentul trebuia să organizeze un referendum pentru a obține aprobarea poporului pentru adoptarea noii Constituții, transformându-se într-o putere constituantă originară, sau să ceară aprobarea poporului altfel, sau eventual, se putea crea o putere constituantă specială, adică un organ special cu participarea reprezentanților a celor trei ramuri ale puterii, a tuturor partidelor politice și organizațiilor obștești, a tuturor consiliilor raionale și orașenești, a minorităților naționale din republică etc., cuprinzând un spectru cât mai larg de reprezentanți ai societății, care ar fi participat la adoptarea Constituției.

Acest lucru însă, nu a fost făcut, Parlamentul din 1994 în mod abuziv asumându-și, ca și Sovietul Suprem al RSSM, rolul de putere constituantă, ghidându-se de prevederile vechii Constituții și, într-un mod absolut nedemocratic, la 29 iulie 1994 a adoptat Constituția Republicii Moldova.

Un alt aspect al procesului adoptării Constituției ține de ratificarea populară. Constituția adoptată la 29.07.1994, din motive nejustificate public până în prezent, nu a fost supusă ratificării de către popor.

Astfel, suntem în prezența situației în care lipsește actul autodeterminării poporului în stat. Declarația de Independență de la 27.08.1991 nu poate fi considerată act al autodeterminării poporului deoarece ar fi putut îmbrăca această haină numai dacă ar fi fost supusă ratificării de către popor.

Suntem departe de gândul că, din acest punct de vedere, Constituția ar fi nelegitimă. Astăzi nu există o regulă generală de adoptare a Constituțiilor; fiecare stat și le stabilește de sine stătător. În schimb, există o tradiție, o experiență internațională, care se axează pe unele teorii, doctrine filosofice și juridice. Chiar în textul Constituției (art.2), este formulată dispoziția că suveranitatea națională aparține poporului, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, însă acest lucru trebuie să-l stabilească însăși poporul, titularul puterii, și nu cei pe care i-a mandatat să exercite puterea în numele său. Altfel, dreptul de a exercita puterea în numele poporului este asumat abuziv de mandanți.

Deoarece Constituția a fost adoptată într-un mod nedemocratic, fără a fi publicat proiectul, fără a supune proiectul final dezbaterii publice, fără a consulta cadrul academic, ea a apărut cu multe lacune, reglementări defectuoase și confuze, ceea ce diminuează mult calitatea de lege supremă a statului.

O analiză minuțioasă scoate în evidență faptul că se puteau prevedea unele reglementări și mai concrete, mai detaliate, mai precise, mai ales pentru o țară ca a noastră, care se află încă în tranziție de la un regim totalitar la unul democratic. Altfel, pot fi denaturate sensul și esența reglementărilor constituționale, ba mai mult,

unele norme se pot interpreta după bunul plac al guvernanților.

Cu mai multe ocazii, am afirmat și demonstrat că Constituția Republicii Moldova este imperfectă, conține multe lacune, contradicții, norme formulate neclar, cu un dublu înțeles, goluri care, pe de o parte, produc confuzii în viața politică a republicii, aduc prejudicii dezvoltării democrației, pluralismului și transparenței, realizării drepturilor fundamentale a cetățenilor, iar, pe de altă parte, prin analfabetismul și nihilismul juridic pe care îl promovează, unii factor de decizie, în cazurile în care aplică normele constituționale pe care nu le înțeleg, compromit sistemul politic și juridic al Republicii Moldova.

Cea mai proastă situație este faptul că Constituția a început a fi utilizată ca mecanism prin intermediul căruia să se promoveze unele interese ideologice. Astfel, constituantul agro-socialist din 1994 a inserat în textul Constituției unele ambiguități, cum ar fi de exemplu: (art.13) limba de stat – limba moldovenească în loc de limba română; (art.112) sate – unități administrativ teritoriale în loc de comune; (art.124) procuratura autoritate autonomă, în loc de a fi inclusă în structura puterii executive, Curtea Constituțională scoasă din sistemul judecătoresc și deci din a treia putere a statului ș.a.

Dar, putem oare vorbi despre unanimitate și prestigiu, autoritate și respect față de legea fundamentală a statului, atâta vreme cât în Republica Moldova sunt înregistrate repetate și grave încălcări ale normelor constituționale; unele dintre aceste cazuri de încălcare a legii supreme apar cu premeditare pentru declanșarea „jocurilor politice”, în timp ce altele - grație analfabetismului juridic și politic promovat de unii înalți demnitari ai statului, de către anumiți judecători în exercițiu ai Curții Constituționale?

Faptul că Constituția este utilizată în jocuri politice ne demonstrează și schimbarea formei de

guvernare, care a avut loc în mai 2000. Această schimbare s-a produs nu dintr-o necesitate a societății, ci dintr-o ambiție politică, o repulsie a majorității parlamentare din 2000 la inițiativa Șefului statului, dlui Petru Lucinschi, de a transforma Republica Moldova în republică prezidențială. Astfel, s-a schimbat modalitatea alegerii șefului statului, fără ca să se schimbe și competența acestuia, el rămânând în continuare garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării sau, altfel, spus comandatul suprem al forțelor armate – funcție nespecifică pentru țările cu forma de guvernare parlamentară (Germania, Italia, Grecia).

Fără ca să-și dea seama, cei de la guvernarea țării din anul 2000, au căzut în capcana inventării unui model pur „*moldovenesc*” de guvernare, neverificat pe parcursul anilor, fără a avea o viziune clară asupra impactului pe care-l poate produce în societate, fiind o experiență care deja se soldează cu prejudicii aduse statului de drept și societății în ansamblul ei.

Evenimentele care au avut loc în Republica Moldova în ultima perioadă au demonstrat că actuala Constituție conservă în textul său foarte multe conflicte potențiale și probleme de nerezolvat în procesul politic și administrativ al țării. Prin intervenția nejustificată și neprofesionistă în textul Constituției în anul 2000, a avut loc nu atât schimbarea formei de guvernare, cât a modalității alegerii șefului statului. În rezultat, prin reglementarea constituțională nechibzuită, a fost instalată o „*bombă cu efect întârziat*”, care aștepta momentul deflagrației și care în 2009 a și explodat.

În prezent, s-a creat o situație în care exploziile se vor ține lanț, până când nu va fi lichidat mecanismul care declanșează deflagrația. Acest mecanism este alin.(3) al art.78 din Constituție, care fixează dispoziția că este ales candidatul care a obținut votul a 3/5 din deputații aleși.

În Germania, de exemplu, alegerea Președintelui se face de către Adunarea federală, care este compusă din 612 deputați ai Bundestagului (Parlamentului) și 612 reprezentanți ai Aunărilor reprezentative ale landurilor. Se consideră ales candidatul care a întrunit majoritatea absolută de voturi 50 + 1 din două tururi de scrutin. În cazul în care această majoritatea nu a fost obținută de nimeni, se organizează turul trei, iar ales se consideră candidatul care a întrunit cele mai multe voturi.

Italia este și ea republică parlamentară, în care șeful statului este ales pe un termen de 7 ani de către un colegiu electoral compus din membrii Camerei Deputaților și ai Senatului (Parlamentul în ședință comună), la care se adaugă 58 de reprezentanți regionali selectați conform prevederilor art. 83 din Constituție, câte 3 pentru fiecare regiune, excepție făcând numai Valle d'Aosta, care are un singur reprezentant. Alegerile sunt secrete și, pentru a fi ales, este necesar ca candidatul să întrunească 2/3 de voturi în două tururi. În cazul în care aceasta nu s-a întâmplat, se organizează turul trei de scrutin, în care se consideră ales candidatul care a întrunit majoritatea absolută de voturi.

În Grecia, Adunarea parlamentară pentru alegerea șeful statului se convoacă cu o lună înainte de expirarea mandatului. Alegerea are loc prin vot deschis cu 2/3 de voturi. În cazul în care nu s-au întrunit 2/3 de voturi, în 5 zile se organizează al doilea tur de scrutin, condițiile fiind aceleași – 2/3 de voturi. În cazul în care și în scrutinul doi nu s-a obținut numărul necesar de voturi, în 5 zile se organizează scrutinul trei, în care se consideră ales candidatul care a întrunit 3/5 din voturi. În cazul în care nici în scrutinul trei nu a fost ales președintele, în termen de 10 zile Parlamentul este dizolvat. Noul Parlament alege șeful statului prin vot deschis cu 3/5 de voturi din primul tur, majoritatea absolută (50+1) din turul doi, și majoritatea relativă (cine a obținut cele mai multe voturi) din turul trei.

După cum putem observa, numai Republica Moldova nu dispune de un sistem de alegere a Șeful statului care ar prevedea mecanisme de ieșire din situații dificile în care parlamentarii nu ajung la un consens privind alegerea Președintelui și de aici ușor declanșându-se dizolvări de Parlament și alegeri anticipate, iar de aici instabilitate politică și economic, prejudicii materiale și morale aduse membrilor societății.

Este bine știut și pe înțelesul tuturor că, în cazul în care este comisă o greșală tehnică, o neînțelegere, o lacună în actul legislativ, ea trebuie să fie reparată, ajustată pentru a nu produce în societate efecte cu caracter negativ. Această logică este clară, dar nu însă și în Republica Moldova.

Art. 60 din Constituție stabilește că Parlamentul este unica autoritate legislativă a statului. Deci, trebuie să înțelegem că nu poate exista un alt organ care ar adopta acte cu putere de lege. În realitate, situația este, am spune chiar comică. Curtea Constituțională a Republicii Moldova nu poate crea norme de drept, deoarece ea are funcții de jurisdicție constituțională. Însă, iată că Parlamentul acceptă interpretările normelor constituționale de către Curtea Constituțională, utilizându-le în calitate de normă, în loc să purcedă la modificarea normelor constituționale sau legislative.

Astfel, prin Hotărârile Curții nr.21 din 2 iulie 1998 „Privind interpretarea unor prevederi ale art.74 alin. (1) și (2), art. 82 și art. 143 alin. (1) din Constituție”, Curtea a decis că prin sintagma „majoritatea parlamentară” se înțelege majoritatea absolută a deputaților aleși în Parlament, adică jumătate plus unu din numărul total de deputați aleși în Parlament. Deoarece o jumătate din componența Legislativului formează un număr fracționar, iar fracționarea votului nu poate fi admisă (un deputat are dreptul la un singur vot), numărul care semnifică majoritatea deputaților aleși este de 52 de deputați.

Întrebarea deschisă adresată legislatorilor noștri este dacă 51 nu constituie majoritatea din 101?.

Sigur că constituie, însă Curtea Constituțională și cei care dau dovadă nu numai de nihilism juridic, dar și de analfabetism, au uitat regula generală că pentru a aprecia o majoritate dintr-un număr par, se aplică regula jumătate plus unu, pentru numerele impare, cum ar fi 101, jumătatea constituie 50,5 și în acest caz, jumătatea de deputat se rotunjește până la un întreg (51) și astfel se obține acel plus unu și, deci, majoritatea. În acest fel, normele constituționale care vorbesc de adoptarea diferitor acte cu majoritatea absolută a deputaților aleși, fiind interpretate incorect, sunt prin urmare și aplicate incorect, defectuos.

Cazuri în care Parlamentul și Șeful statului se conduc nu de norma juridică, ci de interpretările Curții Constituționale sunt numeroase și aceasta din simplu motiv că în Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.28, se stabilește că actele Curții Constituționale sunt acte oficiale și executorii pe întreg teritoriu țării, pentru toate autoritățile publice, iar printre actele Curții Constituționale legea enumeră hotărârile, deciziile și avizele. Este foarte interesantă situația respectivă, deoarece un aviz este o constatare a unei stări de fapt și ne întrebăm cum poate oare această constatare să fie obligatorie pentru executare când ea nu conține nici o prescripție de comportament.

În același timp, este necesar să menționăm că, în situația în care Curtea Constituțională, conform prevederilor Constituției, garantează supremația Constituției, ea însăși admite și stimulează încălcarea acesteia, provocând instabilitate politică în stat.

Așa se explică faptul că C.C. în repetate rânduri a validat mandatul de deputat al șefului statului, atât timp cât art.81 din Constituție prevede cu multă claritate că funcția de Președinte al Republicii Moldova este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții retribuite. Cele 30 de zile

oferite deputaților în Parlament de Legea cu privire la statutul deputaților în Parlament pentru a se decide asupra incompatibilității funcției nu se referă și la Șeful statului, acesta aflându-se sub interdicția specială a art.81.

Este necesar să menționăm că criza politică care s-a declanșat în prezent în Republica Moldova este o consecință a dezvoltării constituționale nechibzuite, activității permissive a celor care au guvernat țara și interpretării frivole a normelor constituționale și a altor reglementări legale, atât de Curtea Constituțională, cât și de unii foști înalți demnitari de stat.

Astfel fiind văzute lucrurile, considerăm că unica modalitate pentru a redresa situația social-politică din Republica Moldova, a consolida legalitatea, este reforma constituțională, care s-a făcut necesară din mai multe considerente.

În primul rând, Constituția actuală are un caracter provizoriu, deoarece a fost adoptată de către un Parlament care nu a avut împuternicire directă de la popor pentru a adopta o Constituție și nu a fost supusă nici ratificării populare de către deținătorul puterii.

În al doilea rând, Constituția este imperfectă, conține multe lacune, contradicții, norme formulate neclar, cu un dublu înțeles, mecanisme prost gândite, goluri care produc confuzii în viața politică a statului, aduc prejudicii dezvoltării democrației, pluralismului și transparenței, realizării drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

În al treilea rând, deoarece Republica Moldova aspiră spre integrare europeană, una din cerințele de bază ale UE fiind ajustarea cadrului legislativ național la standardele U. Considerăm că cea mai bună situație o constituie adoptarea unei noi Constituții și dezvoltarea noilor norme constituționale printr-un cadru legislativ adecvat, care în același timp vor corespunde și standardelor UE.

MODALITĂȚILE REFORMEI CONSTITUȚIONALE

Reforma constituțională poate fi inițiată prin mai multe modalități. Prima este cea prevăzută de Constituție, care spune în art.143 că Parlamentul este în drept să adopte o Lege cu privire la modificarea Constituției, după cel puțin 6 luni de la data prezentării inițiativei corespunzătoare. Legea se adoptă cu votul a 2/3 din deputați. Această cale însă, este lungă și fără perspectivă, deoarece a găsi un consens a 2/3 din deputați, în condițiile în care fracțiunea comunistă deține peste 47% din mandate, este practic imposibil.

A doua posibilitate de modificare a Constituției este referendumul. Textul constituțional nu prevede această modalitate, însă reglementarea art.75 (1) „Cele mai importante probleme ale societății și ale statului sunt supuse referendumului” permite a califica o modificare constituțională ca una din cele mai importante probleme ale societății. În acest sens, Codul electoral la lit. a) art.145 „Problemele supuse referendumului republican” prevede adoptarea Constituției Republicii Moldova.

Am subliniat „*adoptarea Constituției Republicii Moldova*”, deoarece este foarte importantă această reglementare. În textul Codului electoral, la capitolul Referendum nu mai găsim referire la modalitățile adoptării Constituției. Art.168 din Codul electoral prevede că, în cazul în care referendumului se supune o lege constituțională, aceasta se consideră aprobată, dacă pentru ea au votat cel puțin jumătate din numărul total al persoanelor înscrise în listele electorale.

Astfel, în cazul în care la referendum se va scoate o modificare a unor reglementări constituționale este puțin probabil ca aceasta să se bucure de succes. Pentru alegerile din 29.07.2009 în listele electorale au fost incluși - 2 603 158 alegători. Jumătate din acest număr constituie -1301579. La alegeri au participat 1591835. Deci, pentru a aproba o lege constituțională ar fi necesar minimum votul a peste 80% din alegători care au participat la alegeri, ceea ce practic este imposibil, deoarece rezultatele alegerilor din 28.07.09 au demonstrat că pentru forțele democratice au votat circa 56%.

În aceste condiții, inițierea unui referendum ar fi sortită la eșec, deoarece comuniștii și adepții acestora se vor împotrivi, iar riscul este prea mare.

Astfel fiind văzute lucrurile, propunem liderilor partidelor politice din AIE de a iniția adoptarea unei Constituții prin referendum. Pentru aceasta, sunt necesare următoarele:

Se anunță inițierea reformei constituționale, prin adoptarea unei noi Constituții, din următorul motiv: Constituția din 1994 nu a fost ratificată de popor și din aceste considerente trebuie calificată ca un act constituțional cu caracter provizoriu, necesar perioadei de tranziție.

Grație faptului că RM a depășit perioada de tranziție, aspiră la integrarea în UE, ceea ce necesită racordarea cadrului legislativ, inclusiv constituțional la cerințele și standardele UE, Republica Moldova necesită o nouă Constitu-

ție, care nu ar mai trebuie modificată după aderarea la UE. În afară de aceasta, aprobarea Constituției de către popor va deveni o prerogativă inerentă a acestuia, care este deținătorul suveranității naționale.

Parlamentul va modifica art.168 din Codul electoral al RM, care va avea următorul text:

Hotărârea se consideră adoptată prin referendum republican, dacă pentru ea au votat majoritatea cetățenilor care au participat la referendum;

În cazul în care aprobării referendumului se supune Constituția sau un text constituțional, aceasta se consideră aprobată dacă pentru ea au votat cel puțin jumătate din numărul total al persoanelor care au participat la referendum;

Hotărârea adoptată prin referendum republican se publică într-o ediție specială a Monitorului Oficial al Republicii Moldova. Data adoptării hotărârii se consideră ziua desfășurării referendumului republican. Hotărârea intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial sau la data indicată în ea.

În scopul pregătirii noului text al Constituției, prin Decret prezidențial sau Hotărâre a Parlamentului se va institui o Comisie națională, în frunte cu Șeful statului, care va avea sarcina prezentării Parlamentului noului text al Constituției. Din componența Comisiei naționale vor face parte un grup de specialiști calificați în domeniul dreptului constituțional, al teoriei dreptului și dreptului internațional public pentru elaborarea proiectului și prezentării spre dezbateră Comisiei Naționale.

Comisia Națională, înainte de prezentarea proiectului în Parlament, îl va supune dezbatărilor publice, aprobării la diferite conferințe naționale și internaționale, expertizării în diferite organisme naționale și internaționale.

Parlamentul va examina proiectul noii Constituții și, cu votul majorității absolute (50+1), îl va recomanda spre aprobarea referendumului național. În acest sens, se va adopta o Lege specială cu privire la adoptarea noii Constituții și se vor opera modificările respective în Regulamentul Parlamentului.

NOTE

IDIS „Viitorul” reprezintă o instituție de cercetare, instruire și inițiativă publică, care activează pe o serie de domenii legate de: analiză economică, guvernare, cercetare politică, planificare strategică și management al cunoștințelor. IDIS activează în calitate de platformă comună care reunește tineri intelectuali, preocupați de succesul tranziției spre economia de piață și societatea deschisă în Republica Moldova.

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” este succesorul de drept al Fundației Viitorul, și păstrează în linii mari tradițiile, obiectivele și principiile de acțiune ale fundației, printre care se numără: formarea de instituții democratice și dezvoltarea unui spirit de responsabilitate efectivă printre oamenii politici, funcționari publici și cetățenii țării noastre, consolidarea societății civile și spiritului critic, promovarea libertăților și valorilor unei societăți deschise, modernizate și pro-europene.

